

Warszawa, 1 lipca 2010 r.

**PREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI**

DPE-070-2(1)/2010/MZ

**Pan
Jan Wyrowiński
Senator RP
Przewodniczący Komisji
Gospodarki Narodowej
Senatu RP**

Szanowny Panie Senatorze,

W odpowiedzi na pismo Pana Senatora z dnia 21 czerwca 2010 r., znak: BPS/KGN-042/36/10, dotyczące planowanego na 6 lipca br. posiedzenia Komisji Gospodarki Narodowej Senatu RP w sprawie omówienia i oceny dotychczasowych skutków funkcjonowania ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 21, poz. 104), zwanej w dalszej części pisma „ustawą zmieniającą”, poniżej przedstawiam informacje w przedmiotowym zakresie. Jednocześnie pozwalam sobie wskazać, iż z uwagi na bardzo obszerny zakres nowych regulacji, informacje te zostały przedstawione w sposób maksymalnie zagregowany, usystematyzowany w bloki tematyczne.

I. Nowe kompetencje Prezesa URE w zakresie promowania i wspierania rozwoju konkurencji.

Ustawa zmieniająca wyposażała Prezesa URE w nowe kompetencje dotyczące **monitorowania rynku energii elektrycznej oraz promowania i wspierania rozwoju konkurencji**, do których należą w szczególności:

- 1) kontrolowanie wykonywania nałożonego na wytwórców energii elektrycznej obowiązku uczestniczenia w rynku giełdowym oraz innych formach publicznego i transparentnego obrotu energią, w tym monitorowanie rynku kontraktów bilateralnych, kontrolowanie i unieważnianie przetargów na sprzedaż energii organizowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne (art. 49a ustawy – Prawo energetyczne),
- 2) kontrolowanie realizacji przez operatora systemu przesyłowego obowiązków określonych w rozporządzeniu (WE) nr 714/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci

w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1228/2003, (art. 23 ust. 2 pkt 11 ustawy – Prawo energetyczne),

- 3) kontrolowanie realizacji przez operatora systemu przesyłowego oraz innych uczestników rynku energii elektrycznej obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia (WE) nr 714/2009 i 715/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r., które zastępują dotychczas obowiązujące rozporządzenia 1228/2003 i 1775/2005 w odniesieniu odpowiednio do połączeń międzysystemowych elektroenergetycznych i gazowych a także wykonywanie innych obowiązków organu regulacyjnego wynikających z tego rozporządzenia,
- 4) zatwierdzanie tzw. programów zgodności operatorów systemu przesyłowego i dystrybucyjnego, zapewniających niedyskryminacyjne traktowanie użytkowników systemu (art. 9d ust. 4b ustawy – Prawo energetyczne).

Ad. 1

Celem wprowadzenia regulacji zobowiązującej wytwórców energii elektrycznej do sprzedaży określonego wolumenu energii elektrycznej na giełdzie towarowej lub w inny niedyskryminacyjny sposób było:

- zwiększenie płynności i transparentności hurtowego rynku energii elektrycznej, który jest zdominowany przez umowy dwustronne zawierane w grupach kapitałowych, w sposób umożliwiający wyznaczania referencyjnej ceny energii elektrycznej;
- ograniczenie możliwości nadużywania pomocy publicznej na pokrycie tzw. kosztów osieroconych przez uprawnionych wytwórców, zwłaszcza należących do grup pionowo skonsolidowanych.

Obowiązek sprzedaży energii elektrycznej poprzez rynek giełdowy lub inne, publiczne i transparentne formy sprzedaży energii, wchodzi w życie z dniem 9 sierpnia 2010 r. i dotyczy energii niesprzedanej do tego dnia. Obowiązek obejmuje sprzedaż 15 % wytworzonej energii elektrycznej na rynku giełdowym, a w przypadku wytwórców otrzymujących pomoc publiczną na pokrycie tzw. kosztów osieroconych, również pozostała część energii jest objęta obowiązkiem sprzedaży w sposób niedyskryminacyjny i transparentny w drodze publicznych przetargów, aukcji oraz na internetowych platformach obrotu.

Z danych zgromadzonych przez Prezesa URE wynika, że

- wytwórcy w jednej z grup pionowo skonsolidowanych zakontraktowali na lata 2011 – 2016 całą energię elektryczną, jaką planują wytworzyć w tym okresie, przy czym stopień zakontraktowania waha się w granicach od 85% do 328%. Taki stopień kontraktacji świadczy, że już została

sprzedana energia z przyszłych inwestycji. Kontrakty o tak długim horyzoncie czasowym, zawarte między podmiotami należącymi do tej samej grupy kapitałowej, zawarte w miesiącu uchwalenia ustawy o zmianie ustawy –Prawo energetyczne można ocenić jako próbę „obejścia” tzw. obowiązku giełdowego;

- wytwórcy w pozostałych grupach a także wytwórcy bezpośrednio działający na konkurencyjnym rynku energii również zawierali kontrakty na lata 2011 – 2012. W grupie dużych elektrowni systemowych (dotyczy to 4 podmiotów) zakontraktowany wolumen mieści się w przedziale 15 – 55% ich rocznej produkcji;
- zawieranie umów sprzedaży obejmujących tak znaczne wolumeny energii i termin ich obowiązywania, wynika z przeświadczenia wytwórców i podmiotów wykonujących na ich rzecz funkcje doradcze, że obowiązek dotyczący **energii niesprzedanej** można odnosić do energii niezakontraktowanej do dnia wejścia w życie przepisów art. 49a ustawy – Prawo energetyczne, tj. 9 sierpnia 2010 r. (takie opinie zostały przekazane do Prezesa URE). W szczególności kwestionowane jest stanowisko Prezesa URE wyrażone w Komunikacie Nr 8/2010 Prezesa URE z dnia 12 maja br. wskazujące na konieczność wywiązania się z obowiązku ustawowego od daty jego wejścia w życie;
- dotychczas (na miesiąc przed wejściem w życie tzw. obowiązku giełdowego) nie zostało wydane rozporządzenie Ministra Gospodarki regulujące sposób i tryb organizowania otwartego przetargu na sprzedaż energii elektrycznej oraz funkcjonowania internetowych platform obrotu. Brak tych regulacji może utrudnić wytwórcom realizację obowiązków ustawowych, a Prezesowi URE jego prawidłowe rozliczenie.

Reasumując należy stwierdzić, iż działania podejmowane przez wytwórców, w tym przede wszystkim należących do grup pionowo skonsolidowanych, mogą być, w mojej ocenie, sprzeczne z celem art. 49a znowelizowanej ustawy – Prawo energetyczne i oczekiwaniami rynku na wykreowanie ceny referencyjnej, obiektywnie wyznaczonej w transparentnych transakcjach na rynku konkurencyjnym.

Ad. 2

Do czasu wejścia w życie (3 marca 2011 r.) przepisów trzeciego pakietu liberalizacyjnego, w tym nowych rozporządzeń 714/2009 i 715/2009 konieczne jest skuteczne wdrożenie przepisów wynikających z drugich dyrektyw rynkowych dotyczących rynku energii elektrycznej i rynku gazu ziemnego. W stosunku do tych państw, które nie wdrożyły skutecznie tych przepisów Komisja Europejska (KE) prowadzi postępowania wyjaśniające, które

w konsekwencji, mogą być przedmiotem pozwów do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. W grupie 20 państw opóźniających implementację drugich dyrektyw rynkowych jest także Polska. Z publicznych informacji zamieszczonych na stronach KE wynika, że w dniu 24 czerwca br. KE skierowała do Polski tzw. uzasadnioną opinię, która dotyczy naruszeń m.in. zasad funkcjonowania operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego i gazowego, braku operatorstwa na połączeniu stałoprądowym Polski ze Szwecją oraz na rurociągu gazowym Jamał II a także braku zasad rynkowych udostępniania tej infrastruktury. Nowelizacja ustawy - Prawo energetyczne umożliwi Prezesowi URE wyznaczenie (w drodze "powierzenia") operatora systemu przesyłowego z urzędu na tych sieciach, a tym samym egzekwowanie obowiązków ciążących na operatorach.

Problemy dotyczące międzysystemowych połączeń państw członkowskich UE są rozwiązywane w ramach tzw. inicjatyw regionalnych, określonych w Decyzji KE z dnia 9 listopada 2006 zmieniającej załącznik do rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej (2006/770/WE), z udziałem innych regulatorów, operatorów i uczestników rynku energii elektrycznej/gazu ziemnego tych państw. W pracach tych powinni uczestniczyć także przedstawiciele organów odpowiedzialnych za przepisy prawa dotyczące rynku energii oraz politykę energetyczną. Obecnie, prace URE koncentrują się na doprecyzowaniu zasad przejęcia operatorstwa na połączeniu stałoprądowym przez PSE Operator SA i połączenia rynków polskiego i skandynawskiego poprzez tzw. *market coupling* z wykorzystaniem Towarowej Giełdy Energii SA. Harmonogram prac oraz zawansowanie zadań do wykonania zarówno przez PSE Operator SA i Towarową Giełdę Energii SA, a także uzgodnienia ze stroną szwedzką, powinny zapewnić udostępnienie tego połączenia dla uczestników rynku w IV kwartale br.

Reasumując należy stwierdzić, iż do czasu wdrożenia trzeciego pakietu liberalizacyjnego priorytetem jest pełne wdrożenie litery i ducha drugich dyrektyw rynkowych. Nowelizacja ustawy - Prawo energetyczne eliminuje bariery uniemożliwiające Prezesowi URE egzekwowanie obowiązków nałożonych na operatorów systemów przesyłowych i innych uczestników rynku, jednakże bez wsparcia politycznego ze strony organów właścicielskich i organów odpowiedzialnych za politykę gospodarczą, eliminacja opóźnień w prawidłowym funkcjonowaniu operatorów systemów przesyłowych może być zagrożona. Z tego punktu widzenia, działanie Ministra Gospodarki, który jako Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PSE Operator SA dokonał zmiany w Statucie tej spółki polegającej na pozbawieniu Prezesa URE prawa do delegowania swojego przedstawiciela do Rady Nadzorczej, oceniam jako decyzję

nieprzemyślaną, zwłaszcza w przededniu implementacji trzeciego pakietu liberalizacyjnego i procedury certyfikacji niezależności operatora systemu przesyłowego

Ad 3.

Operator systemu dystrybucyjnego - niezależny i tym samym zapewniający równoprawne traktowanie użytkowników systemu (zarówno sprzedawców jak i odbiorców) - jest niezbędnym uczestnikiem rynku, pełniącym funkcję jego organizatora w obszarze detalicznym (sprzedaż do odbiorców końcowych). Faktyczna niezależność operatora wystąpi wówczas, gdy stanie się on podmiotem odrębnym właścicielsko, reprezentującym własne, a nie grupowe, interesy. W grupach pionowo skonsolidowanych istnieje bowiem naturalna więź między operatorem i sprzedawcą wchodzącym w skład tej samej grupy i niedyskryminacyjne traktowanie użytkowników systemu gwarantowane być musi poprzez realizację programów zgodności.

Przyznana Prezesowi URE kompetencja zatwierdzania programów zgodności w drodze decyzji administracyjnej, po zbadaniu czy określone w programie działania zapewniają niedyskryminacyjne traktowanie użytkowników systemu, zwiększy skuteczność oddziaływania organu na ten obszar oraz doprowadzi do ich ujednoczenia w skali kraju z wykorzystaniem sprawdzonych, europejskich standardów.

Obecnie toczą się prace nad wytycznymi regulatora i standardami, do których operatorzy, powinni się dostosować w trakcie rozpoczętych postępowań administracyjnych. Równoległe prace prowadzone są przez operatorów, zrzeszonych w PTPiREE. W międzyczasie odbywają się też konsultacje pomiędzy obiema zainteresowanymi stronami. Już teraz wiadomo jednak, że wiele rekomendowanych (także w notach interpretacyjnych Komisji Europejskiej do dyrektyw energetycznych) rozwiązań, zapewniających większą niezależność operatora oraz istotnie wpływających na sposób postrzegania sprzedawcy z grupy kapitałowej jako równoprawnego do innych sprzedawców, nie zostanie zaimplementowane, ponieważ wiąże się z kosztami lub utratą korzyści dla grup skonsolidowanych (przykładowo: rozdzielenie marki – logo i zmiana nazwy - operatora i sprzedawcy).

II. Nowe kompetencje Prezesa URE w zakresie administrowania systemami wsparcia rozwoju odnawialnych źródeł energii i energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji oraz biogazu rolniczego.

Ustawa nowelizująca w zasadniczy sposób rozszerzyła zakres zadań związanych z realizacją przez Prezesa URE systemów wsparcia rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) i energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji (CHP) oraz biogazu rolniczego. Należy tu w szczególności wymienić:

1. Umarzanie świadectw pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz świadectw pochodzenia energii elektrycznej z kogeneracji na wniosek odbiorców końcowych, w odniesieniu do transakcji zawartych we własnym imieniu na giełdzie towarowej oraz towarowych domów maklerskich i domów maklerskich w odniesieniu do transakcji realizowanych na zlecenie odbiorców końcowych na giełdzie towarowej (art. 9e ust. 13 w zw. z art. 9a ust. 1a oraz art. 9m ust. 1 w zw. z art. 9a ust. 8 ustawy – Prawo energetyczne).
2. Wydawanie świadectw pochodzenia energii elektrycznej z kogeneracji dla jednostek opalanych metanem lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (art. 9l ust. 3 w związku z art. 9l ust. 1 pkt 1a ustawy – Prawo energetyczne).
3. Wydawanie świadectw pochodzenia biogazu rolniczego (art. 9o ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne).
4. Rozszerzenie zakresu podmiotowego kontroli realizacji obowiązku wspierania OZE i CHP. Zmiana dotyczy rodzaju podmiotów zobowiązanych do wypełnienia obowiązków określonych w art. 9a ust. 1 oraz art. 9a ust. 8 ustawy – Prawo energetyczne (podmiotów zobowiązanych do umorzenia świadectw) – podmiotami zobowiązanymi do wypełnienia ww. obowiązków będą: przedsiębiorstwa energetyczne, a także **odbiorcy końcowi oraz domy maklerskie lub towarowe domy maklerskie**.
5. Ustalanie i ogłaszanie jednostkowej opłaty zastępczej oznaczonej symbolem Ozm (art. 9a ust. 8b ustawy – Prawo energetyczne).

Najistotniejsze problemy związane z wejściem w życie ustawy nowelizującej w omawianym obszarze:

1. **Wadliwe przygotowanie przepisu pozwalającego na wyłączenie możliwości jednoczesnego uzyskiwania biogazowych świadectw pochodzenia i świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii.** W myśl art. 9a ust. 8f ustawy – Prawo energetyczne, do wypełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1 pkt 1 tej ustawy, nie zalicza się umorzonych świadectw pochodzenia, o których mowa w art. 9e ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, wydanych dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii wykorzystującym w procesie przetwarzania energię pozyskiwaną z biogazu rolniczego, dla którego przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem biogazu rolniczego wystąpiło lub wystąpi z wnioskiem, o wydanie świadectwa pochodzenia biogazu rolniczego, o którym mowa w art. 9o ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne. (omawiany przepis wejdzie w życie z dniem 9 sierpnia 2010 r.) Z literalnej interpretacji tego przepisu wynika, że jeśli

przedsiębiorstwo energetyczne wystąpi do Prezesa URE z wnioskiem o wydanie świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z biogazu, a następnie na wytworzony biogaz, który posłużył do wytworzenia energii elektrycznej to samo lub inne przedsiębiorstwo wystąpiło lub wystąpi z wnioskiem o wydanie świadectwa pochodzenia biogazu – należy je wydać, ale nie zaliczyć ich do wypełnienia obowiązku przy umarzaniu świadectwa. Wprowadzona regulacja przerzuca na nabywcę świadectwa pochodzenia odpowiedzialność za działania wytwórcy biogazu, który uzyskał świadectwo biogazowe, o którym mowa w art. 9o ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne wbrew obowiązującym przepisom oraz sprzedał je na giełdzie. W chwili obecnej nie istnieją tego typu wytwórcy, jednak wprowadzony nowelizacją przepis powoduje niepewność wśród podmiotów zobligowanych do zakupu świadectw pochodzenia ponieważ podważa de facto bezpieczeństwo obrotu na Towarowej Giełdzie Energii (TGE S.A.). Przedsiębiorstwo energetyczne, które nabędzie takie świadectwo pochodzenia nie będzie mogło zaliczyć umorzonego świadectwa pochodzenia energii elektrycznej do wypełnienia obowiązku pomimo, że nie będzie miało możliwości zweryfikowania od kogo kupuje świadectwo pochodzenia (obrót sesyjny na TGE S.A. jest anonimowy, więc obie strony nie wiedzą z kim zawierają transakcję). W związku z powyższym wydaje się niezbędne dokonanie pilnej nowelizacji Prawa energetycznego poprzez określenie trybu umorzenia jednego z wyżej wymienionych rodzajów pochodzenia, bezpośrednio po ich wydaniu.

2. Wprowadzenie zwolnienia biogazowni rolniczych z obowiązku uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej wprowadziło wyjątek w dotychczas istniejącym systemie wsparcia odnawialnych źródeł energii. Funkcjonujący mechanizm wsparcia opiera się nie tylko na możliwości uzyskania przez odnawialne źródła energii świadectw pochodzenia, gdyż regulacje zawarte w ustawie – Prawo energetyczne przewidują również obowiązek zakupu przez sprzedawców z urzędu (przedsiębiorstwa pełniące funkcję sprzedawcy z urzędu) energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci znajdujących się w obszarze działania sprzedawcy z urzędu oferowanej przez przedsiębiorstwa energetyczne, które uzyskały koncesję na jej wytwarzanie (art. 9a ust. 6 ustawy – Prawo energetyczne). Zwolnienie z wymogu uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej przez biogazownie rolnicze i brak zmiany art. 9a ust. 6 ustawy – Prawo energetyczne, może skutkować brakiem możliwości sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej w ramach obowiązkowego zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii.

Niezbędne jest zatem dokonanie pilnej nowelizacji Prawa energetycznego w omawianym zakresie.

3. Przedmiotową nowelizacją pozostawiono obowiązek uzyskania koncesji na wytwarzanie ciepła w źródłach o łącznej mocy zainstalowanej cieplnej przekraczającej 5 MW dla źródeł wytwarzających ciepło z biogazu, co wprowadza dualizm w traktowaniu biogazowni rolniczych. Jednostki tego typu wytwarzające i sprzedające tylko energię elektryczną będą zobligowane jedynie do rejestracji prowadzonej działalności w rejestrze prowadzonym przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego. Natomiast w przypadku jednostek kogeneracji sprzedających równocześnie energię elektryczną i ciepło – w odniesieniu do energii elektrycznej będą zobligowani do rejestracji prowadzonej działalności, a odnośnie sprzedaży ciepła nadal będą zmuszeni do uzyskania koncesji na wytwarzanie ciepła jeśli jednostka wytwórcza będzie miała więcej niż 5 MW mocy zainstalowanej.
4. W dniu 7 maja 2010 r. Prezes URE ogłosił jednostkową opłatę zastępczą obowiązującą w 2010 r.. w odniesieniu do jednostek kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy – w wysokości 59,16 zł/MWh. Natomiast w dniu 28 kwietnia 2010 r. Prezes URE ogłosił ww. opłatę zastępczą na 2011 r. – także w wysokości 59,16 zł/MWh. W związku z powyższym wprowadzenie nowego rodzaju świadectwa pochodzenia z kogeneracji będzie skutkowało wzrostem ceny energii elektrycznej sprzedawanej do odbiorców końcowych.
5. Uregulowania wymaga kwestia zwrotu akcyzy w sytuacji, gdy świadectwa pochodzenia umarzone są przez domy maklerskie lub towarowe domy maklerskie.

III. Nowe kompetencje Prezesa URE w obszarze techniczno – rynkowych aspektów działalności przedsiębiorstw regulowanych.

1. **Na mocy regulacji wprowadzonych przepisami ustawy zmieniającej, Prezes URE uzyskał kompetencje do zatwierdzania w całości instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej oraz instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej (art. 23 ust. 2 pkt 8 w związku z art. 9g ustawy Prawo energetyczne)** - dotychczas Prezes URE zatwierdzał część instrukcji jedynie w zakresie bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi. Ustawa nowelizująca znacząco rozszerzyła więc obowiązki Prezesa URE w odniesieniu do zatwierdzania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowych

i dystrybucyjnych (IRiESP i IRiESD). Aktualnie operatorzy sieciowi muszą bowiem przedłożyć do zatwierdzenia wszystkie części tego dokumentu.

W rezultacie realizacji nowych zadań Prezesa URE, do Urzędu wpłynął wniosek PSE Operator S.A. o zatwierdzenie przez Prezesa URE całej IRiESP składającej się z następujących części: ogólnej, warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci, bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi. Integralną częścią IRiESP jest także raport konsultacji dotyczących IRiESP, w którym przedstawiono informację o uwagach zgłoszonych przez użytkowników systemu do dokumentu oraz sposobie ich uwzględniania. IRiESP odgrywa bardzo ważną rolę dla uczestników rynku o czym świadczy chociażby fakt, że raport z konsultacji zawiera 250 stron uwag zgłoszonych przez uczestników. Uwagi mają zarówno charakter ogólny, jak i bardzo szczegółowy i dotyczą w praktyce wszystkich obszarów, które obejmuje instrukcja. Uwagi zostały zgłoszone przez wytwórców energii elektrycznej (elektrownie, elektrociepłownie, energetyka wiatrowa), operatorów sieciowych, sprzedawców, a także stowarzyszenia branżowe. W szczególności w obszarze przyłączania energetyki wiatrowej zostały zgłoszone uwagi dotyczące blokowania rozwoju tych źródeł, co zdaniem zgłaszających stoi w sprzeczności z celami wyznaczonymi w 3-cim pakiecie legislacyjnym Unii Europejskiej.

Analogiczny obowiązek nałożony został na operatorów systemów dystrybucyjnych tzn. na poziomie sieci dystrybucyjnej. Dodatkowym utrudnieniem w przypadku IRiESD jest to, że dotychczas nie jest znana liczba podmiotów, które będą objęte obowiązkiem przedłożenia IRiESD do zatwierdzenia przez Prezesa URE. Związane jest to z wejściem w życie znowelizowanego art. 9h ustawy - Prawo energetyczne, zgodnie z którym na wszystkich sieciach dystrybucyjnych oraz przesyłowych muszą zostać wyznaczeni operatorzy (o czym niżej), którzy z kolei są zobligowani do przedkładania instrukcji do zatwierdzenia. Jeżeli przyjąć, że obecnie funkcjonuje ok. 200 koncesjonowanych przedsiębiorstw sieciowych, to fakt ten unaocznia rozmiar obciążenia administracyjnego. W tym przypadku mogą uwydatnić się dodatkowe problemy dotyczące przyłączania źródeł wiatrowych. Dodatkowym zadaniem realizowanym przez Prezesa URE będzie podjęcie próby jak najdalej idącej standaryzacji IRiESD, po to aby warunki korzystania z systemów oraz prawa ich użytkowników były zbliżone na terenie całego kraju. Liczba oraz różnorodność OSD wskazuje, że będzie to czasochłonne zadanie.

2. Obowiązek wyznaczenia operatorów systemów elektroenergetycznych i gazowych.

Ustawa zmieniająca wprowadziła zmiany w art. 9h ustawy – Prawo energetyczne, w odniesieniu do trybu i kryteriów wyznaczania przez Prezesa URE operatorów systemów elektroenergetycznych i gazowych. Realizacja zmian wprowadzonych przedmiotową ustawą spowoduje wzrost ilości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie wyznaczania operatorów systemów dystrybucyjnych (OSD)– możliwość wpływu ok. 190 wniosków w zakresie OSD elektroenergetycznych oraz ok. 60 wniosków w zakresie OSD gazowych – w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne, tj. do dnia 11 września 2010 r.

Obecnie funkcjonuje 21 operatorów systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych oraz 6 operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych. Operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego wyznaczona została spółka Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A. , operatorem systemu przesyłowego gazowego Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., a operatorem systemu magazynowania paliw gazowych Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.

W odniesieniu do omawianego obowiązku należy zaznaczyć, że przedsiębiorcy zgłaszają szereg problemów związanych z uregulowaniem kwestii operatorstwa oraz wynikających z tego dodatkowego obciążenia finansowego oraz organizacyjnego przedsiębiorców (szczególnie w obszarze tzw. energetyki przemysłowej). Przedsiębiorcy wskazują m.in., iż ustawowy termin na złożenie wniosków o wyznaczenie operatorów systemów jest zbyt krótki. Aktualnie toczy się 6 postępowań w sprawie wyznaczenia operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego oraz 1 postępowanie w sprawie wyznaczenia operatora systemu dystrybucyjnego gazowego. Znaczny wzrost liczby wpływających wniosków w sprawie wyznaczenia operatorów systemów elektroenergetycznych i gazowych przewiduje się z końcem ustawowego terminu, tj. na przełomie sierpnia i września b.r.

IV. Nowe kompetencje Prezesa URE w zakresie monitorowania bezpieczeństwa energetycznego

- 1. Monitorowanie bezpieczeństwa energetycznego, w tym analiza piętnastoletnich prognoz sporządzanych przez wytwórców o łącznej mocy zainstalowanej nie mniejszej niż 50 MW m.in. w zakresie wielkości produkcji energii elektrycznej, modernizacji, rozbudowy, lub budowy nowych źródeł.**

Nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne znacząco rozszerza zakres zadań i odpowiedzialności Prezesa URE związane z monitorowaniem bezpieczeństwa dostarczania energii elektrycznej (dodany ustawą nowelizującą art. 11c ust. 3-6 ustawy – Prawo energetyczne) o monitorowanie bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego, zagrożeń tego bezpieczeństwa i prognoz rozwoju sieci ale także monitorowanie rozwoju mocy wytwórczych.

Nowa kompetencja Prezesa URE w zakresie analizy i monitoringu 15-letnich prognoz sporządzanych i aktualizowanych co 3 lata przez przedsiębiorstwa wytwórcze o łącznej mocy zainstalowanej swoich źródeł wytwórczych nie mniejszych niż 50 MW (art. 16 ust. 11 i 12 ustawy – Prawo energetyczne) stanowi istotne rozszerzenie odpowiedzialności Prezesa URE. Biorąc pod uwagę fakt, że liczba podmiotów objętych obowiązkiem sporządzania i aktualizowania prognoz waha się na poziomie ok. 50, odczuwalny będzie znaczący wzrost obciążenia z tytułu konieczności gromadzenia i analizowania (w okresach cyklicznych co trzy lata) bardzo dużej ilości danych i informacji o znaczącym stopniu skomplikowania. Azalia problemu wskazuje, iż niezbędne będzie opracowanie przez URE wytycznych do sporządzania prognoz przez wytwórców oraz narzędzi do ich gromadzenia i przetwarzania.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że o ile monitorowanie działalności przedsiębiorstw sieciowych powinno umożliwić wykorzystanie wniosków wynikających z tego monitorowania w praktyce regulacyjnej, o tyle wyniki monitorowania planów inwestycyjnych wytwórców mogą być wykorzystywane w ramach uprawnień do regulacji polityki gospodarczej, w tym w szczególności polityki ekologicznej.

Biorąc pod uwagę regulacje trzeciego pakietu liberalizacyjnego, które wskazują organy regulacyjne jako instytucje odpowiedzialne za realizację zadań zgodnych z celami wspólnotowymi przyjętymi w obszarze polityki energetycznej, pożądanym jest również rewizja pozycji organu regulacyjnego w tym obszarze w warunkach krajowych.

2. Uzgadnianie i monitorowanie planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną i paliwa gazowe przedsiębiorstw energetycznych (znowelizowany art. 16 ustawy – Prawo energetyczne). Zwiększony zakres obowiązków dotyczy w szczególności:

- gromadzenia i analizowania zwiększonego zakresu informacji wynikającego m. in. z rozszerzenia okresu obowiązywania planów rozwoju operatorów systemów elektroenergetycznych (z co

najmniej trzech lat do co najmniej pięciu lat), monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (opracowywane przez operatorów systemów elektroenergetycznych prognozy dotyczące stanu bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na okresy nie krótsze niż 15 lat);

- gromadzenia i analizowania składanych corocznie sprawozdań z realizacji planów oraz sporządzania raportów przedstawiających i oceniających realizację uzgodnionych planów rozwoju;
- uzgadniania co trzy lata (operatorzy systemów elektroenergetycznych) i nie rzadziej niż co 3 lata (przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej) aktualizacji uzgodnionych planów rozwoju;
- opracowywania wytycznych i zaleceń zapewniających jednolitą formę planów (art. 23 ust. 2 pkt 3a ustawy – Prawo energetyczne);
- prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawie wymierzenia kar pieniężnych za nieprzedłożenie do uzgodnienia projektów planów rozwoju lub ich aktualizacji oraz sprawozdań z wykonania planów.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnej realizacji obowiązków Prezesa URE w omawianym, rozszerzonym zakresie, w ramach projektu współfinansowanego ze środków unijnych opracowano nową metodologię oceny i weryfikacji projektów planów rozwoju, która umożliwi zweryfikowanie i ocenienie znacznego zakresu informacji. W nowej metodologii wykorzystano narzędzia pozwalające Regulatorowi poddać ocenie spójność strategii przedsiębiorstwa pod kątem planowanych zamierzeń inwestycyjnych oraz w aspekcie zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Kolejnym krokiem powinna być budowa systemu informatycznego dedykowanego dla nowej metodologii, która wymaga jednakże dodatkowych środków finansowych, którymi URE w chwili obecnej nie dysponuje.

V. Nowe kompetencje Prezesa URE w zakresie statystyki i regulacji ekonomicznych.

1. Rozszerzenie kompetencji Prezesa URE w zakresie obliczania i ogłaszania średnich cen sprzedaży (art. 23 ust. 2 pkt 18 ustawy – Prawo energetyczne):
 - energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji opalanych metanem lub gazem uzyskiwanym z biomasy,
 - ciepła w źródłach opalanych określonymi rodzajami paliw

Realizacja zadań o których mowa wyżej spowodowała, wobec braku szczegółowych regulacji w omawianym zakresie, konieczność opracowania metodologii obliczania pięciu średnich cen sprzedaży o których mowa w omawianym przepisie.

2. Z dniem 28 czerwca 2010 r. pozbawiono Prezesa URE elektronicznego dostępu do jednostkowych danych statystycznych zgromadzonych w bazie Agencji Rynku Energii SA realizujących badania statystyczne na zlecenie Ministra Gospodarki. Prezes URE od lat uczestniczy w finansowaniu tych badań, ale w roku bieżącym, z uwagi na istotne zmniejszenie budżetu i istotne zwiększenie zadań dotychczas dofinansowanie zostanie zrealizowane po otrzymaniu dodatkowych środków z rezerwy celowej, o czym urząd zawiadomił Ministra Gospodarki. Fakt odcięcia przez Ministerstwo Gospodarki dostępu organu regulacyjnego do wszystkich zasobów ARE SA (także tych już sfinansowanych) nie jest dobrą praktyką z punktu widzenia regulacji i zarządzania finansami publicznymi. Reasumując, należy stwierdzić, iż pozbawienie Prezesa URE dostępu elektronicznego do danych gromadzonych na potrzeby badań statystycznych, w warunkach ograniczeń i problemów budżetowych, jest działaniem niezrozumiałym, podważającym pozycję organu i narażającym go na dodatkowe koszty lub ograniczenie efektywności działania.

VI. Faktyczna możliwość realizacji zadań Prezesa URE wprowadzonych ustawą nowelizującą.

Wobec zwiększenia zakresu zadań Prezesa URE wprowadzonych ustawą nowelizującą, stosownie do art. 154 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn.zm.), zwróciłem się z wnioskiem o uruchomienie rezerwy celowej budżetu państwa z przeznaczeniem na zwiększenie budżetu Urzędu Regulacji Energetyki - dysponenta części 50, w związku koniecznością finansowania nowych zadań, czego obecna wielkość budżetu Urzędu nie zapewnia. Nieuwzględnienie mojego wniosku do Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów o uruchomienie rezerwy celowej z marca 2010 r., spowodowało jego ponowienie w maju br. Dotychczasowy brak, deklarowanego już na etapie prac parlamentarnych nad nowelizacją ustawy – Prawo energetyczne, zwiększenia budżetu Urzędu Regulacji Energetyki na rok bieżący, na sfinansowanie nałożonych na Prezesa Urzędu wymienioną ustawą zwiększonego zakresu zadań spowoduje zagrożenie przekroczenia obecnego planu finansowego Urzędu, co jest jak

wiadomo niedopuszczalne i stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

W związku z powyższym podkreślam, iż w sytuacji braku zwiększenia budżetu URE w roku bieżącym, realizacja zadań nałożonych znowelizowaną ustawą Prawo energetyczne stanie się w znacznym stopniu utrudniona a w odniesieniu do niektórych obszarów, z dużym prawdopodobieństwem niemożliwa.

Z poważaniem

Prezes
Urzędu Regulacji Energetyki
z upoważnienia

Wiceprezes
Marek Woszczyk
(podpis nieczytelny)